

SYMPOSIUM JOHANNESBURG

Duurzame productie en consumptie: een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid

Op 24 april 2002 organiseerde de FRDO het symposium "Duurzame productie en consumptie: een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid". De meer dan tweehonderd deelnemers luisterden naar toespraken van EPE-directeur Van Ermen, EU-commissaris Busquin, FRDO-voorzitter Rombouts en premier Verhofstadt. Theo Rombouts stelde het advies met de 10 prioriteiten voor de Wereldtop over duurzame ontwikkeling voor aan premier Guy Verhofstadt die aansluitend voor een begeesterende slottoespraak zorgde. Er vonden ook vier workshops plaats waarin vijf concrete samenwerkingsprojecten tussen stakeholders werden voorgesteld en besproken. De FRDO zal de besluiten van deze workshops gebruiken in een advies dat door de eerste minister op het symposium werd gevraagd.

Raymond Van Ermen is directeur van EPE, *European Partners for the Environment*. Dit is een multistakeholder-forum gespecialiseerd in het tot stand brengen van partnerschappen voor duurzame ontwikkeling. De EPE-directeur sprak over het belang van de verdere ontwikkeling van partnerschappen tussen de drie belangrijkste actoren: de overheden, de bedrijfs wereld en de civiele maatschappij. In de huidige partner-

schappen wordt deze laatste partner vaak over het hoofd gezien. Volgens de spreker moet dit tripartite partnerschap leiden tot een duurzame ontwikkeling voor iedereen, zowel voor de mensen van Noord en Zuid als voor de huidige en toekomstige generaties. Daarnaast moet het leiden tot een humane duurzame ontwikkeling, die betrekking heeft op de economische, de relationele, de ethische, de religieus-filosofische en de culturele sfeer.

Want volgens Raymond Van Ermen zal duurzame ontwikkeling de harten pas kunnen veroveren op het ogenblik dat we erin slagen van duurzame ontwikkeling het paradigma van een nieuwe overvloedmaatschappij te maken, overvloed aan levenskwaliteit en geluk. Om dit te bereiken moet elke actor worden aangemoedigd zijn potentieel in te

Volgens de eerste minister is het concept duurzame ontwikkeling wezenlijk revolutionair

FRDO-prioriteiten voor Johannesburg

Federaal beleidskader duurzame ontwikkeling

1. Integratie van de drie pijlers van duurzame ontwikkeling realiseren
2. Duurzame ontwikkeling hanteren als beleidskader voor de hele regering en alle overheidsinstanties
3. Beleid duurzame ontwikkeling versterken door maatschappelijke participatie en door de versteviging van partnerschappen tussen maatschappelijke actoren

Federaal beleid duurzame productie en consumptie

4. Absolute noodzaak om een trendbreuk te realiseren inzake energie- en mobiliteitsbeleid
5. In het kader van het geïntegreerd productbeleid aandacht besteden aan zowel de sociale en economische als aan de ecologische dimensie

6. Duurzame ontwikkeling bevorderen via adequate informatie, communicatie en reclame
7. Financiering voor duurzame ontwikkeling en duurzame productie in de derde wereld verzekeren

Internationaal beleid duurzame ontwikkeling

8. In de mededeling van de Europese Commissie voor de Top van Sevilla duidelijk gedefinieerde, concrete en meetbare doelstellingen bepalen waarbij de band met het interne beleid van de Unie wordt gelegd
9. Meten is weten: de belangrijke rol van indicatoren voor de integratie van duurzame ontwikkeling in het Europese beleid erkennen
10. International Governance for Sustainable Development realiseren

zetten om te komen tot een duurzame productie en consumptie.

Tenslotte wees Raymond Van Ermen op het belang van het aangaan van partnerschappen die tijdens de Wereldtop in Johannesburg kunnen worden voorgesteld als zijnde een Type 2-uitkomst. Het gaat hier voor hem om partnerschappen die bij voorkeur internationaal zijn en waarbinnen de *stakeholders* uit het Zuiden een leidersrol opnemen. Deze Type 2-uitkomsten mogen geenszins de Type 1-uitkomsten, dit zijn politieke engagementen van overheden, vervangen maar moeten deze aanvullen.

Workshops

De vijf voorgestelde *stakeholder*-projecten waren Ethibel, certificering van bedrijven in overleg met *stakeholders*; Kauri, (Noord-Zuid-) samenwerking tussen bedrijven en NGO's; de duurzaamheids-CAO van L'Oréal-Librumont; Rise, vakbondsproject dat streeft naar meer aandacht voor milieu binnen bedrijven en het Platform Veilig Voedsel, een overlegplatform tussen de verschillende schakels van de voedselketen. Communicatie tussen de verschillende partners en naar het grote publiek, meer transparantie van de

stakeholders, het streven naar werkbare compromissen en complementariteit bleken belangrijke vereisten voor een goedfunctionerend partnerschap voor duurzame ontwikkeling. Omdat duurzame ontwikkeling een algemeen publiek belang is, mag in geen geval worden voorbijgegaan aan de rol van de overheid en de regelgeving. Partnerschappen zijn complementair aan politieke engagementen en aan een beleid inzake duurzame ontwikkeling.

'Actieve' duurzame ontwikkeling

FRDO-voorzitter Theo Rombouts stelde de 10 prioriteiten van de raad (zie kader op p. 1) voor aan prins Filip, premier Verhofstadt, staatssecretaris Deleuze en de deelnemers.

Aansluitend gaf premier Verhofstadt een bevolgen slottoespraak. De premier ging niet nader in op de prioriteiten van de raad maar benadrukte dat België nog steeds vrijwel het enige land is in Europa dat over de politieke en institutionele middelen beschikt om inzake duurzame ontwikkeling echte vooruitgang te boeken. Het behoorlijke palmares van België inzake duurzame ontwikkeling is niet enkel te danken aan de regeringen, maar ook aan alle partners die zijn

vertegenwoordigd binnen de FRDO, aldus de premier.

Toch bestaan er nog heel wat uitdagingen inzake duurzame ontwikkeling. Er is een synergie nodig tussen de drie pijlers van duurzame ontwikkeling. Premier Verhofstadt gebruikte de brug als metafoer. Om te kunnen spreken over een beleid inzake duurzame ontwikkeling volstaat het niet zich te concentreren op de versteviging van de drie pijlers, maar moeten deze tegelijk dragers worden van een brug die de oevers van dit driestromenland met elkaar verbindt. Elke beleidsbeslissing moet zowel met de economische en sociale als met de ecologische pijler rekening houden.

De premier verkaarde eveneens dat de taak van de overheid inzake duurzame ontwikkeling voor de komende tien jaar is te streven naar het verhogen van de ontwikkelingshulp tot 0,7% van het BNP, het financieren van de pensioenlasten en het halen van de Kyoto-normen. De overheid zal financieel moeten bijdragen aan de omschakeling naar een *low carbon economy*. Volgens het principe van 'de gedeelde maar gedifferentieerde verantwoordelijkheid' moeten alle actoren van de civiele maatschappij hun rol spelen (cf. de actieve welvaartstaat). De premier wil komen tot een duurzame ontwikkeling waarbij alle partners erop vooruit gaan en niemand verliest. Zo ontstaat een 'actieve' duurzame ontwikkeling. De twee prioriteiten van de EU voor Johannesburg, armoedebestrijding en duurzame productie en consumptie, moeten op die manier vlugger binnen het bereik liggen. Premier Verhofstadt hoopt tenslotte dat op de Wereldtop in Johannesburg belangrijke beslissingen zullen worden genomen voor de toekomst van iedereen. Hij wijst ook op het belang van partnerschappen, in het bijzonder tussen Noord en Zuid. ■

Meer dan tweehonderd geïnteresseerden namen deel aan het symposium 'Duurzame productie en consumptie: een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid'

ADVIEZEN

Op de algemene vergadering van de FRDO op 16 april werden vier nieuwe adviezen goedgekeurd. Het advies over indicatoren voor duurzame ontwikkeling en het advies ter voorbereiding van de Wereldtop over Duurzame Ontwikkeling in Johannesburg zijn adviezen op eigen initiatief, gericht aan alle leden van de federale regering. Het advies inzake gevaarlijke stoffen en preparaten (omzetting van vier richtlijnen) en het advies over een voorontwerp van wet tot wijziging van de wet productnormen zijn een antwoord op adviesvragen van Minister Aelvoet.

De verschillende werkgroepen van de raad werkten mee aan het 'advies ter voorbereiding van de Wereldtop over Duurzame Ontwikkeling in Johannesburg'. In dit advies, dat met unanimititeit door de leden werd goedgekeurd, worden tien prioriteiten voorgesteld aan de Belgische regering (zie kader op p. 1). De raad legt daarbij sterk de nadruk op wat België zelf kan doen. De FRDO is er namelijk van overtuigd dat België met meer gezag het woord kan voeren op de internationale scène wanneer het zelf zijn Rio-huiswerk heeft gemaakt.

De raad pleit er voor om duurzame ontwikkeling als beleidskader voor het hele regeringsbeleid te hanteren en om de maatschappelijke participatie aan het beleid verder te versterken. Daarnaast spitst het advies zich vooral toe op duurzame productie en consumptie. De FRDO formuleert in dit advies tenslotte ook een aantal voorstellen met betrekking tot het beleid van de Europese Unie en het realiseren van *good governance* op internationaal vlak. Hij pleit ervoor dat de Belgische regering deze voorstellen opneemt in haar beleidsstandpunt voor Johannesburg.

Indicatoren

De FRDO stelt vast dat er in België op het gebied van indicatoren reeds verschillende initiatieven zijn genomen en is ervan overtuigd dat er een goed onderzoekspotentieel

aanwezig is. Toch vindt de raad dat een reeks omstandigheden de ontwikkeling van nationale indicatoren voor duurzame ontwikkeling belemmeren. Duurzame ontwikkeling is nog niet voldoende geïntegreerd in de verschillende beleidsprioriteiten, de huidige inspanningen hebben vooral betrekking op economische indicatoren. De institutionele structuur van België heeft tot gevolg dat de drie pijlers van duurzame ontwikkeling (economisch, sociaal en ecologisch) onder de bevoegdheid van verschillende overheden vallen. De methodes die de institutionele producenten van indicatoren gebruiken verschillen hierdoor vaak van elkaar. Daarnaast is er vandaag geen enkele instantie of instelling belast met de coördinatie van een indicatorenlijst voor duurzame ontwikkeling. Tenslotte vindt de raad dat de constructie en de keuze van de indicatoren niet steeds op transparante wijze gebeurt. In het unanieme advies worden negen denkpijlers uitgewerkt om de huidige situatie inzake indicatoren te verbeteren.

Gevaarlijke stoffen en preparaten

Het advies over gevaarlijke stoffen en preparaten heeft betrekking op de omzetting van vier Europese richtlijnen in de Belgische wetgeving. Het gaat om richtlijnen met betrekking tot de indeling, de verpakking en het kenmerken van gevaarlijke stoffen en preparaten.

Op een paar kleine inhoudelijke en vormelijke opmerkingen na gaat de raad akkoord met de opgestelde ontwerp-KB's die deze richtlijnen omzetten in de nationale Belgische wetgeving. Wel vragen de leden van de raad dat België bij de Europese Unie zou pleiten voor een regulering bij Europese verordening. Indien dit niet mogelijk zou zijn, blijft voor de raad een coördinatie van de teksten op Belgisch niveau relevant.

Productnormen

De raad evalueerde het voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 21 december 1998 betreffende de productnormen ter bevordering van duurzame productie- en consumptiepatronen en ter bescherming van het leefmilieu en de volksgezondheid. De raad is het over enkele voorstellen uit het voorontwerp eens. Bijvoorbeeld vindt hij dat de bevoegde minister voorlopige maatregelen moet kunnen nemen indien producten een ernstig en dringend gevaar betekenen voor het leefmilieu. Maar de raad wenst hieraan toe te voegen dat dit ook mogelijk moet zijn indien producten een gevaar vormen voor de volksgezondheid. Daarnaast zijn er verschillende delen van het advies waarover de leden niet tot een consensus kwamen. Zo zijn er verschillende visies op het toepassingsgebied van de wet naar andere categorieën van producten, op de KB's die in de Ministerraad moeten worden overlegd, op enkele aspecten van de sectorale overeenkomsten, op de aanpak van het pesticidenreductieprogramma en op de te raadplegen adviesraden. ■

WERKGROEPEN

De werkgroepen bereiden de adviezen van de FRDO voor. Deze groepen hebben ook een forumfunctie: ze organiseren bijvoorbeeld studiedagen om de discussie over duurzame ontwikkeling te bevorderen.

De werkgroep *energie en klimaat* werkt aan een advies over de toepassing van de flexibiliteitsmechanismen in België in het kader van het Kyoto-protocol en in het kader van het voorstel voor een Europese richtlijn betreffende de handel in emissierechten binnen de Europese Gemeenschap. Daarnaast zal deze werkgroep ook een advies formuleren over de facturatie van steenkool en gasolie voor verwarming.

De werkgroep *duurzaamheidsstrategieën* behandelt de vraag van premier Verhofstadt inzake een (tweede) advies ter voorbereiding van de Wereldtop over Duurzame Ontwikkeling in Johannesburg. Dit advies zal zich toelagen op part-

nerschappen. Daarnaast bereidt de werkgroep op vraag van staatssecretaris Deleuze een ronde tafel voor over de Top van Johannesburg.

De werkgroep *internationale betrekkingen* bereidt adviezen voor over de sectorale strategienota's in het kader van de Belgische directe bilaterale ontwikkelingssamenwerking. Deze werkgroep bereidt tevens op vraag van minister Neyts de consultaties over de *Doha Development Agenda* voor.

De werkgroep *productnormen* werkt aan drie adviezen. Een advies over een reductie van het gehalte aan vluchtige organische stoffen in producten bestemd voor het overspuiten van voertuigen en in decoratieve verven en vernissen, een advies betreffende de benaming, de kenmerken en het zwavelgehalte van gasolie voor verwarming en een advies over het federaal richtplan in hoofdlijnen productbeleid en milieu.

De werkgroep *sensibilisatie en communicatie* maakte een selectie van concrete initiatieven van maatschappelijke organisaties inzake duurzame ontwikkeling. Deze initiatieven zullen worden bekend gemaakt aan de pers in het kader van de Johannesburgtop. De werkgroep zal ook de resultaten van de tweede draagvlakenquête inzake duurzame ontwikkeling bestuderen.

De werkgroep *wetenschappelijk onderzoek* werkt in navolging van het advies 'indicatoren voor duurzame ontwikkeling' aan de voorbereiding van een advies over de maatschappelijke participatie bij de keuze van de structurele indicatoren van de Europese Unie. Daarnaast zal deze werkgroep starten met de voorbereiding van een advies over het actieplan milieu en gezondheid. ■

NIEUWE ADVIEZEN

De algemene vergadering van 16 april 2002 keurde volgende adviezen goed:

- Advies over indicatoren voor duurzame ontwikkeling (advies 2002-03);
- Advies over een voorontwerp van wet tot wijziging van de wet productnormen (advies 2002-04);
- Advies inzake gevaarlijke stoffen en preparaten. Omzetting van vier richtlijnen (advies 2002-05);
- Advies ter voorbereiding van de Wereldtop over Duurzame Ontwikkeling in Johannesburg (advies 2002-06).

U kunt deze adviezen krijgen op het secretariaat van de FRDO. Alle publicaties staan ook op de website van de raad (<http://www.frdo-cfdd.be/>).

FRDO
Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling
Aduatukersstraat 71-75, 2de verdieping
B-1040 Brussel
Telefoon: +32-0-2 743 31 50
Fax: +32-0-2 743 31 59
E-mail: mail@frdo-cfdd.be
Website: <http://www.frdo-cfdd.be>

De FRDO geeft adviezen aan de Belgische federale overheid over het beleid inzake duurzame ontwikkeling. De raad organiseert ook activiteiten om het draagvlak voor duurzame ontwikkeling te vergroten.

Overname van artikelen uit *FRDO-Info* met bronvermelding is toegestaan

Gedrukt op chloorvrij gerecycleerd papier
Verantwoordelijke uitgever: Jan De Smedt